

**LORENȚA POPESCU, MODA FEMININĂ ÎN
VOCABULARUL ROMÂNESC. SECOLUL AL XIX-LEA,
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE,
BUCUREȘTI, 2015, 368 P.**

Academician MARIUS SALA

Lucrarea dnei dr. Lorența Popescu intitulată *Moda feminină în vocabularul românesc. Secolul al XIX-lea* (367 p.) publicată în anul 2015 la prestigioasa Editură a Academiei Române, cu o prefața semnată de dna prof. Mariana Neț, este rezultatul cercetării desfășurate, pe parcursul aproape a 10 ani, a unui segment lexical nestudiat până în prezent, și anume vocabularul românesc al modei vestimentare feminine din secolul al XIX-lea. Ideea de a examina acest vocabular consultând periodicele românești ale epocii îmi aparține și salut concretizarea acestui demers într-o operă care aduce noutate în peisajul filologic și cultural actual.

Lucrarea conține 10 capitole, precedate de o introducere și urmate de o anexă, precum și de o bibliografie care conține peste 40 de titluri de periodice, 48 de titluri de dicționare românești, franceze, germane, engleze, peste 70 de lucrări de lingvistică, 90 de opere literare, istorice sau referitoare la mentalități, ca și 18 site-uri web.

Autoarea a supus cercetării un corpus lexical, ordonat alfabetic, constituit din substantive simple și compuse, unele și cu uz adjectival, majoritatea fiind împrumuturi lexicale și/sau calcuri semantice, cuvinte care au fost excerptate din cele mai reprezentative jurnale și gazete românești, începând din 1836 până în 1909, perioadă semnificativă pentru stabilirea primelor atestări ale termenilor studiați. Vocabularul avut în vedere a fost supus unei analize onomasiologice și semasiologice, ca și unei examinări comparative a definițiilor fiecărui termen în lexicografia românească a vremii. Au fost alcătuite astfel minimonografii pentru fiecare cuvânt, pe baza unor criterii riguroase alese: consemnarea etimologiei directe, precizarea categoriei morfologice, indicarea variantelor de singular și de plural, notarea definiției/definițiilor, indicarea

primei atestări, descrierea dinamicii modului de funcționare a cuvântului în limbă prin citate exemplificatoare, observații asupra evoluției semantice a termenului etc.

În urma studiului întreprins, autoarea a fost în măsură să constate că o serie de termeni pot fi antedatați față de prima lor atestare prezentă în sursele lexicografice sau în lucrări anterioare; exemplele oferite dovedesc, de asemenea, păstrarea în uzul actual a unei părți din terminologia neologică a epocii și chiar pătrunderea unora dintre cuvintele din acest câmp semantic în terminologia altor domenii sau discipline, prin împrumut transdisciplinar intern. Relevantă pentru dinamica limbii este și înregistrarea neologismelor într-o multitudine de variante la nivelul expresiei scrise, fenomen inerent într-o perioadă de maximă instabilitate lexicală, precum și consemnarea neologismelor efemere, interesante mai ales pentru lexicologi și lexicografi. De un cert interes pentru specialiști sunt și capitolele destinate prezentării procedeelelor de îmbogățire a lexicului limbii române, atât cele externe (xenisme, calcuri, formații deonomastice), cât și cele interne (derivare, compunere, conversiune), alături de capitolul consacrat fenomenelor de sinonimie lexicală, omonimie, paronimie și polisemantism.

Lucrarea se distinge prin bogăția materialului cercetat și a surselor bibliografice, prin analiza terminologică pertinentă, prin expunerea clară și argumentată a contextului istorico-social, a cărei prezentare este indispensabilă pentru înțelegerea procesului de emancipare pe care l-a înregistrat societatea românească în acea epocă și care s-a reflectat în mod direct în vocabular, demonstrând influența pe care lexicul din acest domeniu restrâns a avut-o în modernizarea limbii române. Recursul la metoda lexicografică, constând în confruntarea text-dicționar, pentru evidențierea cu claritate a sensurilor cuvintelor prin apelul la definițiile alternative (glose) din textele studiate, în cazul lipsei definițiilor, este valoros în vederea elaborării viitoarelor dicționare.

Toate aceste calități ne îndreptățesc să susținem că lucrarea *Moda feminină în vocabularul românesc. Secolul la XIX-lea* (Editura Academiei Române, București, 2015), elaborată de doamna doctor în filologie Lorența Popescu, contribuie la valorificarea unei părți importante a patrimoniului Bibliotecii Academiei Române (în special colecția de periodice românești din secolul al XIX-lea) și merită din plin atât atenția specialiștilor, cât și a publicului larg interesat de cultură.

Academician Marius Sala